

10 gr.

ABC

10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 213 A

Warszawa, czwartek 21 lipca 1938 r.

Rok XIII

Tysiące rodzin w nędzy

20 zabitych w pow. Nieświeskim

Katastrofalne skutki huraganów

Burze szalejące nad całą Polską wyrządziły olbrzymie szkody.

Obliczono już straty, wyrządzone przez huragan, jaki przeszedł nad pow. oszmiańskim. Huragan nawiedził 115 miejscowości, wyrządzając szkody w 1802 gospodarstwach i pozostawiając 6466 rodzin, w tym 3757 dzieci w obliczu nędzy i głodu. Obszar zniszczenia wynosi 8251 ha zasiewów, 123 budynki mieszkalne i gospodarcze. Straty wynoszą około miliona złotych. Obecnie czynione są starania o pomoc siewną w postaci 11.700 q zboża oraz na dożywianie dotkniętych klęską gradobicia 6200 q zboża. Rozpoczęto energiczną akcję. W celu przyjsia z pomocą ludności zniszczonych osiedli.

ULEWA I PIORUNY

Nad Wilnem i okolicą przeciągnęła gwałtowna burza połączona z ulewą i piorunami. Burza, która trwała przeszło 3 godziny, znacząco szkody wyrządziła w miejscowościach podmiejskich. W Czarnym Borze doszczętnie zniszczone zostały trzy domy i porażone trzy osoby. W polu znaleziono wiele sztuk kontuzjowa nego bydła.

W samym mieście gwałtowna ulewa, która ulice zamieniła w rwące potoki, zalała kilka mieszkań i piwnice. Pioruny były raz po raz, budząc panikę. Jeden piorun uderzył w basztę na Górze Zamkowej i poraził dwóch robotników, zajętych przy pracach konserwatorskich, którzy schronili się we framudze okiennej baszty.

25 POŻARÓW

Na terenie województwa poleckiego zanotowano wczoraj 25 wypadków pożarów, powstałych wskutek uderzenia pioruna. Straty są dość znaczne, lecz trudno je ustalić. Pożar został prawie w zarodku ugaszony przez miejscową ludność.

PIORUN UDERZYŁ W Cerkiew

We wsi Kaczanowicach, powiatu pińskiego, podczas burzy piorun uderzył w cerkiew prawosławną, wskutek czego cerkiew ta drewniana spłonęła doszczętnie. Z powodu silnego wiatru akcja ratunkowa była niemożliwa.

Nad gminą Telechany, powiatu kowskiego przeszła burza z gradem, wskutek czego zniszczone zostały na przestrzeni 2 km. zboże i okopowizna oraz warzywa w 20 do 30 proc., przy czym powybijane szczyby we wszystkich oknach i częściowo pozrywane dachy z budynków. Prócz tego burza połamała 1000 drzew z majątku Nowiny-Upperowe i około 1500 drzew owocowych w majątku

Deszcze i burze

Przewidywany przebieg pogody w dniu 21 bm.:

Pogoda o zachmurzeniu dużym, miejscami deszcze i burze z temperaturą bez większych zmian. Umiarkowane wiatry południowo - zachodnie i zachodnie. Przejrzystość powietrza dobra.

Oddział praski

ABC

ul. Targowa 59

otwarty codziennie

od godz. 17 — 19

urządziła zbiorowe modły o odwrócenie klęski burz.

GRAD WIELKOŚCI JAJ

Nad Barcinem pod Poznaniem szalała gradowa burza. Grad wielkości kurzych jaj zniszczył wszelkie plody rolne, pochrząpał liście z drzew, pochrząpał dachy zagrod oraz potłukł ponad 100 szyb. Od burzy ucierpiał również ptaki i mniejsze zwierzęta, jak zające, które znajdowano martwe na polach.

Podobnie silna burza przeszła nad Żninem, niszcząc tegoroczne plony. Pewien pastuch, pasący bydło na polu został tak silnie pokaleczony łodem w głowę, że musiano go oddać pod opiekę lekarską.

Burza gradowa zniszczyła także

plony w okolicznych miejscowościach, jak Orchowo, Gębice i Siedluchno. Straty rolników są olbrzymie.

20 OSÓB ZABITYCH

NIEŚWIEŻ, 20. 7. W ciągu bieżącego lata pioruny zabiły w powiecie nieświeskim około 20 osób, a drugie tyle raziły. Najstarsi ludzie nie pamiętają tak ogromnej ilości śmiertelnych wypadków oraz pożarów spowodowanych przez pioruny.

Zmniejszenie kar

za udział w strajku rolnym

KRAKÓW, 20. 7. Sąd apelacyjny w Krakowie zmniejszył kary uczestnikom zająć sierpniowych roku ubiegłego z okazji strajku rolnego w powiecie bocheńskim: Wincentemu Ryncarzowi z 2 i pół roku na 1 rok wię-

zienia, Władysławowi Ryncarzowi z 1 i pół roku na 10 mies. więzienia, Janowi Karasiowi z 1 roku na 8 miesięcy, natomiast Janowi Kłapińskiemu wyrok pierwszej instancji, skazujący go na 6 miesięcy więzienia sąd zatwierdził.

F. Koneczny: „Polskie Logos a Ethos”.

Na jesieni nowe wybory do parlamentu czeskiego

MOR. OSTRAWA, 20. 7. Wychochodzący w Olomuńcu „Nasinec” organ ministra Sramka, podaje, że czeska partia agrarna rozestąpiła do zaprzyjaźnionych przedsiębiorstw poufne zlecenia wpłacenia na rachunek partii pewnych

sum pieniędzy, motywując to tym, że w jesieni odbędą się nie tylko wybory gminne w tych gminach, gdzie nie rozpisano ich dotychczas, ale należy się również liczyć z rozpisanem nowych wyborów parlamentarnych.

Prawo serii...

Dwie tragiczne katastrofy w Zagłębiu Węglowym

CHORZÓW, 20. 7. Na kopalni „Walenty - Wawel” w Rudzie dziś o godz. 7.45 nastąpił silny wstrząs, wskutek czego 12 ludzi zostało zasypanych. Przypadłono natychmiast do akcji ratunkowej.

Po 2 - godzinnej akcji ratunkowej wydobyto z podziemi 11 zasypanych górników, z których jeden poniósł śmierć, w czasie wypadku. 10 innych odniosło lekkie obrażenia. Akcja ratunkowa trwa.

SOSNOWIEC (tel. wł.). We wtorek wieczorem w podziemiach kopalni Renard w Sosnowcu wydarzyła się straszna katastrofa górnicza.

Mianowicie na głębokości 300 metrów nastąpiło tak zwane tapnięcie. Zawalił się strop, zasypując i odcinając pięciu pracujących w podziemiach górników.

Natychmiast zorganizowano akcję ratunkową. Po całonocnym odkopywaniu dotarto do 2 ciężko rannych górników Paska i Kity. Wkrótce wydobyto zmasakrowane zwłoki górnika Albery oraz zwłoki elektromontera Kocha.

Elektromonter w chwili katastrofy zakładał przewody elektryczne i poniósł śmierć wskutek porażenia prądem.

Nie zdolano dotrzeć jeszcze do zasypanego górnik Nieniadowskiego.

Przed służbą wojskową Zapisywać się na wyższe uczelnie

W związku z wejściem w życie nowej ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym maturzyści, którzy uzyskali świadectwa dojrzałości w roku bież. zostaną powołani w jesieni przed rozpo-

częciem studiów akademickich do odbycia służby wojskowej. Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę, że w interesie tych abiturientów leży, aby ci z nich, którzy zamierzają uczęszczać do szkół akademickich już jesienią r. b. dopełnili wszystkich warunków, koniecznych do wstąpienia na daną uczelnię. Warunki przyjęcia, jak terminy wnoszenia podań, wykaz potrzebnych dokumentów, terminy składania egzaminów wstępnych podadzą do wiadomości szkoły akademickie.

Ministerstwo W. R. i O. P. zachęca zatem młodzież do ubiegania się o przyjęcie do szkół akademickich już jesienią r. b., gdyż po dokonanych wpisach do szkół studenci otrzymają urlop akademicki dla odbycia służby wojskowej, a w jesieni 1939 r. będą mogli rozpocząć studia bez ponownego ubiegania się o przyjęcie.

Groteskowa sprawa

Sąd Grodzki oddział XII w Warszawie naznaczył rozprawę przeciwko Janowi Kiepurze, oskarżonemu przez adw. Hofmoka-Ostrowskiego o obrazę stanu adwokackiego — na 12 sierpnia b. r.

Sprawa odbędzie się w lokalu przy ul. Trębackiej-1. Jak wiadomo Kiepura zaprzeczył już jakoby użył słów inkriminowanych mu przez adwokata Hofmoka-Ostrowskiego. Cała sprawa zakrawa więc na groteskę.

Stefan Opolski

Kredyty zbożowe

W końcu czerwca Komitet ekonomiczny Ministrów ustalił sumę kredytów zbożowych na nadchodzącą kampanię w tej samej wysokości, jaka była preliminowana w roku ubiegłym, a mianowicie na 55 milionów złotych.

Kredyty zbożowe w Polsce mają już swoją tradycję. Po raz pierwszy w latach 1928-29 otrzymało rolnictwo 10 milionów złotych w formie kredytu rejestrowego pod zastaw zboża. Już w następnej kampanii kredyt ten przekroczył 30 milionów złotych, a niezależnie w tym samym roku został uruchomiony nowy kredyt w wysokości 6 mln. zł., specjalnie dla mniejszej własności rolnej, t. zw. kredyt zaliczkowy.

Kredyty zbożowe — rejestrowy i zaliczkowy osiągnęły swój najwyższy poziom w latach 1930-31, przekraczając 58 mln. zł., w następnych jednak latach uległy one znacznej redukcji aż do 15 mln. zł. w r. 1932-33. Od tego okresu kredyty te rok rocznie są zwiększane.

Obliczając koszty kredytów

zbożowych widzimy, że w tym względzie rząd uczynił znaczny wysiłek, aby kredyty te były tanie. Począwszy od kampanii 1932-33 określono maksymalne oprocentowanie kredytów zbożowych, które nie może być wyższe od stopy Banku Polskiego, zwiększonej o 1,75 proc., a począwszy od kampanii 1933-34 obniżono oprocentowanie przez specjalne dopłaty ze strony Skarbu Państwa. Najniższa stopa procentowa kredytów zbożowych była w latach 1935-37 i wynosiła 3 proc., w bieżącym okresie wynosi ona 4,5 proc. i w tej samej wysokości jest projektowana na nadchodzącą kampanię.

Pomimo jednak całego szeregu udogodnień i stosunkowej taniości, a poza tym ogromnego zapotrzebowania na gotówkę na wsi, kredyty te nie są przez rolnictwo w całej wysokości wykorzystywane. I tak w bieżącej kampanii preliminowano 55 mln. zł., a ostatecznie wykorzystano jedynie 43,5 mln. zł., t. j. niecałe 80 proc. Dowodzi to, że omawiane kredyty posiadają tego

rodzaju braki, które uniemożliwiają pełne ich upowszechnienie.

Niewątpliwie poza stosunkowo skomplikowaną manipulacją oraz bardzo niewygodnymi terminami spłat, których pierwsza rata przypada przed samymi świętami Bożego Narodzenia, a więc w okresie dużego sezonowego zapotrzebowania na gotówkę, kredyty zbożowe mają zasadniczy błąd strategiczny. Będąc kredytami czysto zbożowymi, nie są w niczym związane z poziomem cen zbóż w Polsce. Rolnik, zaciągając na jesieni kredyt zbożowy rejestrowy, czy też zaliczkowy, zobowiązuje się do nie sprzedania i przechowania ilości zboża, odpowiadającej wysokości kredytu i tym przy czynia się do zmniejszenia w tym obrocie podaży zboża i do utrzymania cen na wyższym poziomie. Następnie jednak prawie we wszystkich latach ostatniego dziesięciolecia, realizując swoje zboża na wiosnę po spłacie kredytu, uzyskiwał ceny inne od cen jesiennych, dokładając do całej transakcji nie tylko koszty kredytu i

przechowania zboża, ale w pierwszym rzędzie tracąc i to znacznie na różnicy samej ceny zboża.

Tego rodzaju rozwiązanie kredytu zbożowego wydaje mi się zasadniczo niesłuszne, a specjalnie krzywdzące, jeżeli chodzi o mniejszą własność, która i tak w gorącym warunkach wyprodukowane przez siebie zboże realizuje.

Tylko ściśle związane kredyty zbożowych z poziomem cen zbóż w Polsce, a więc w razie ich spadku — redukowane wysokości kredytu o różnicę ceny zboża w okresie zaciągnięcia kredytu i jego spłaty, może zagwarantować, że w okresie spłaty kredytu rolnik nie będzie miał dodatni wpływ na ustabilizowanie tego poziomu.